

Во процедурата на воспоставување име во ООН, воопшто не е потребно 128 држави да нè признаат под уставното име!

Исто така, не е потребно постапката да оди преку Советот за безбедност, туку само преку Генералното собрание на ОН!

Не е потребно ни да се раскине Времената спогодба! Сè што треба е да се покрене постапка, која ќе се одвива преку Генералното собрание на ООН за добивање Советодавно мислење од Меѓународниот суд за правда во Хаг.

Пишува: Д-р Игор ЈАНЕВ

Неодамнешните истражувања (1, 2) на правната заснованост на Резолуцијата 817/1993 на Советот за безбедност и Резолуцијата 47/225/1993 на Генералното собрание на ОН, поврзани со приемот на Македонија во ОН, во кои се наметнуваат дополнителни услови за кандидатот/име за реферирање во системот на ОН и преговори со Грција околу името, како и на грчките ставови и барања во врска со името на Македонија (1-3), покажуваат дека при донесување на гореспомнатите резолуции се прекршени член 4/параграф 1 и член 2, параграфи 1, 4 и 7 на Повелбата на ОН.

Со тоа грчките ставови и барања во врска со името на Македонија немаат никаква основа во меѓународното право. Овие сознанија даваат основа решението на проблемот за воспоставување на уставното име на Македонија во ОН да не се бара само во преговорите со Грција, туку и на релацијата на директните односи на РМ со ОН.

Ваквиот пристап го пренесува проблемот од политички на правен терен и овозможува при неговото решавање да се користи значајно поширок регистар на правни и на политички средства.

Правните основи за разрешување на проблемот на името на РМ во ОН кратко се изложени во следниов приказ, а соодветните ставови и аргументи исцрпно се документирани со правни документи. Во третиот дел од приказот рамковно се изложени можните правни и политички средства кои би се користеле за разрешување на проблемот на името на РМ во ОН. Притоа, целиот материјал во овој приказ може, и треба, да биде предмет на натамошна разработка.

ГРЧКИТЕ УСЛОВИ НЕМААТ ЗАСНОВАНО

ПРИКАЗ НА ПРАВНИТЕ ОСНОВИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА ПРАШАЊЕТО НА ИМЕТО ВО ОН

Проблемот на користење привремено име ("реферирање") за Македонија во системот на ОН настанува со донесувањето на Резолуцијата бр. 817/993/(4) на Советот за безбедност, со која на Генералното собрание на ОН му се препорачува Македонија да ја прими во членство на ОН, но со деноминација "Поранешна југословенска република Македонија" (ФИРОМ) за употреба во системот на ОН, сè додека "разликата" околу името меѓу Македонија и Грција не се разреши (5). Истовремено, во оваа Резолуција се бара од странките што побрзо ја разрешат оваа "разлика" во интерес на "одржување мирољубиви и добрососедски односи во регионот".

Во однос на стандардната формулација на резолуциите со кои Советот за безбедност му препорачува на Генералното собрание прием на некоја држава во членство на ОН (каде се констатира дека апликантот ги задоволува условите на параграф 1 од член 4 на Повелбата пропишана за прием), Резолуцијата 817/1993 на Советот содржи уште два услова за

кандидатот/ доколку не сака да ја повлече својата апликација: (1) да ја прифати привремената деноминација ФИРОМ за употреба во рамките на ОН, и (2) околу своето име да преговара со Грција. Ваквата формулација на Резолуцијата 817/1993 очигледно претставува обид на политички "компромис" во кој грчкото противење (6) на користењето на името "Република Македонија" (во ОН и воопшто) поради наводни "импликации на територијални претензии кон Грција" е земено предвид, додека протестот на македонската Влада кон ваквата формулација на Резолуцијата (7) практично е игнориран.

Во врска со ваквата постапка и формулација на резолуциите 817/1993 (4) на Советот за безбедност и 47/225/1993 (5) на Генералното собрание се поставуваат следниве правни прашања:

а) Дали Советот за безбедност, при својата проценка за исполнетоста на условите за прием во членство на ОН од страна на државата-апликант, е правно овластен да вклучува услови за прием надвор од оние пропишани во член 4, став 1 од Повелбата на ОН (види документ 8);

б) Дали постои правна врска меѓу името на една држава и територијалните права на таа или на други држави, односно дали постои ексклузивно право на државно или локално-територијално име.

ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 4 ОД ПОВЕЛБАТА ВО ПОСТАПКАТА ЗА ПРИЕМ НА МАКЕДОНИЈА ВО ЧЛЕНСТВО НА ОН

Постапката за прием на некоја држава во членство на ОН е регулирана со член 4 од Повелбата, во кој се утврдува (параграф 1) дека членството во ОН е отворено за секоја држава (1), која е мирољубива (2), прифаќа да ги исполнува обврските содржани во Повелбата (3) и е способна (4) и има волја (5) да ги исполнува тие обврски, и дека (параграф 2) приемот во членство се врши преку одлука на Генералното собрание, а по препорака на Советот за безбедност. Во врска со разни условувања за прием на нови членки во ОН во текот на 1947 г. Генералното собрание се обраќа до Меѓународниот суд на правдата (Резолуција 113 (2) (1947) (9)) да даде советодавно мислење во врска со исцрпноста на условите (1)-(5) за прием во членство, односно дали држава-членка или орган на ОН, при своето гласање за прием на нова членка е "легално овластен" својот глас да го стави во зависност од услови кои не се изрично предвидени во параграф 1 од член 4.

Во своето советодавно мислење (10) Судот дава негативен одговор на ова прашање. Со Резолуцијата 197 (3) (1948) (11), Генералното собрание го прифаќа мислењето на Судот и препорачува "на секој член на Генералното собрание и на Советот за безбедност при своето гласање за прием на нови членки да се придржува кон мислењето на Судот". Според мислењето на Судот, условите (1)-(5) во член 4 од Повелбата се:

1. Правни правила (бидејќи Повелбата е меѓународен договор, а член 4 е правна норма кон која треба да се придржуваат членките);

2. Исцрпни (т.е. тие се потребните и доволни услови за прием; во спротивно нивниот број би бил неограничен и член 4 би престанал да биде правна норма);

3. Со свршен карактер (бидејќи врз основа на нивната исполнетост се оценува подобноста на државата за прием);

4. Со изречен карактер (а не описни).

Со признавањето од страна на Советот за безбедност дека државата-апликант ги исполнува условите (1)-(5) од член 4 од Повелбата таа, заради универзалноста на организацијата, стекнува неутуѓиво и безусловно право за прием во ОН.

Во случајот на приемот на Македонија во членство на ОН, и покрај изреченото признавање од страна на Советот за безбедност во Резолуцијата 817/1993/ дека државата-апликант ги задоволува критериумите за прием од член 4, врз

ЗА ИМЕТО МАКЕДОНИЈА СТ ВО МЕЃУНАРОДНОТО ПРАВО

**ТВОРЕЦОТ НА ПРОМАШЕНАТА
ДИПЛОМАТСКА МИСИЈА -
ПОРАНЕШНИОТ ПРЕТСЕДАТЕЛ
КИРО ГЛИГОРОВ**

Иако овие прашања меѓусебно се поврзани, ќе ги анализираме одвоено за на јасен начин да ги истакнеме правните аргументи, кои ги определуваат соодветните одговори.

Во своето советодавно мислење (10) Судот дава негативен одговор на ова прашање. Со Резолуцијата 197 (3) (1948) (11), Генералното собрание го прифаќа мислењето на Судот и препорачува "на секој член на Генералното собрание и на Советот за безбедност при своето гласање за прием на нови членки да се придржува кон мислењето на Судот". Според мислењето на Судот, условите (1)-(5) во член 4 од Повелбата се:

1. Правни правила (бидејќи Повелбата е меѓународен договор, а член 4 е правна норма кон која треба да се придржуваат членките);

2. Исцрпни (т.е. тие се потребните и доволни услови за прием; во спротивно нивниот број би бил неограничен и член 4 би престанал да биде правна норма);

3. Со свршен карактер (бидејќи врз основа на нивната исполнетост се оценува подобноста на државата за прием);

4. Со изречен карактер (а не описни).

Со признавањето од страна на Советот за безбедност дека државата-апликант ги исполнува условите (1)-(5) од член 4 од Повелбата таа, заради универзалноста на организацијата, стекнува неутуѓиво и безусловно право за прием во ОН.

Во случајот на приемот на Македонија во членство на ОН, и покрај изреченото признавање од страна на Советот за безбедност во Резолуцијата 817/1993/ дека државата-апликант ги задоволува критериумите за прием од член 4, врз

основа на што приемот се препорачува, во текстот на Резолуцијата се вклучуваат и дополнителни одредби за употребата на привременото име (реферирање) за РМ во ОН и преговори со Грција за државното име, без кои Резолуцијата не можеше да се усвои.

Дека овие одредби претставуваат нови услови во однос на пропишаните во член 4 за прием во ОН говорат следниве факти:

1. Тие текстуално и содржински се надвор од групата услови (1)-(5) содржани во член 4 од Повелбата и потребни за прием;

2. Тие се барања наметнати на апликантот без чие прифаќање неговото право на прием стекнато со признаеното исполнување на условите од член 4, не може да се оствари;

3. Тие се поставуваат со актот на приемот и траат по него, што укажува на нивната неправна природа (бидејќи институцијата на условен прием во ОН не постои).

Бидејќи од гореспомнатото советодавно судско мислење и Резолуцијата 197 (3) (1948) (11) Генералното собрание даваат интерпретација на член 4 од Повелбата, според која условите за прием во членство содржани во тој член се исцрпни, изречни и имаат свршен карактер, произлегува дека дополнителните услови поставени за приемот на Македонија во членство на ОН немаат правна основа. На тој начин, со поставувањето на дополнителните услови за приемот на Македонија во ОН е прекршен став 1 од член 4 од Повелбата.

ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 2 ОД ПОВЕЛБАТА

Од фактот дека при приемот во членство на ОН на Македонија ѝ се поставени незаконити (без правна основа) дополнителни услови за прием, следи дека нашата земја неоправдано е доведена во нерамноправна положба во однос на другите држави, како во постапката за прием, така и по приемот. На тој начин во однос на Македонија (двократно) е повреден принципот на "суверена еднаквост" на државите, содржан во став 1 од член 2 од Повелбата (8). Бидејќи правниот идентитет на државата е неодоив дел на нејзината правна личност, следи дека правото на поседување на име е инхерентно право на државата (кое таа го стекнува при своето создавање). Од принципот на суверена еднаквост на државите (член 2, став 1 од Повелбата) и принципот на неповредливоста на правната личност на државата, содржан во "Декларацијата за принципите на меѓународното право, кои се однесуваат на пријателските односи и соработка меѓу државите, согласно Повелбата на ОН" (12), произлегува дека државата има неотоуѓиво право на самостоен (независен) избор на своето име. Според тоа, изборот на името на државата влегува во нејзината строго внатрешна јурисдикција. Со вклучување на дополнителни услови во резолуциите на Советот за безбедност и Генералното собрание за прием на Македонија во членство на ОН, поврзани со името на Македонија, се повредува став 7 од член 2 од Повелбата, со кој се заштитува внатрешната јурисдикција на државата и од самите Обединети нации (8).

ПРАВНА НЕОСНОВАНОСТ НА АРГУМЕНТИТЕ ЗА ТЕРИТОРИЈАЛНИ ПРЕТЕНЗИИ И ЗА ЕКСКЛУЗИВНОСТА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ДРЖАВНО ИМЕ

Од принципот на уверена еднаквост на државите (член 2, став 1 од Повелбата) следи и принципот на раздвоеноста на внатрешната и надворешната јурисдикција. Од овој принцип произлегува одлуките врзани за предмети од внатрешната јурисдикција (како што се државно или локално име) да не можат да влијаат врз територијалните права на државата, односно не креираат било какви обврски во меѓународното

И ВРАПЦИТЕ ВЕЌЕ ЗНААТ - ФУНКЦИЈАТА НА ООН Е МИНАТО

право. Во спротивно, изборот на името би можел да биде инструмент за недозволиво мешање во суверените и неотоуѓиви права на другите држави (т.е. да наметнува обврски од меѓународното право, вклучувајќи ги и територијалните). Ова е спротивно на став 7 од член 2 од Повелбата (8).

Слична аргументација може да се изнесе и во поглед на ексклузивноста на користењето на државно, односно локално име. Од суверената еднаквост на државите и по причина што правниот идентитет на државата претставува неодоив дел на нејзината правна личност (односно од неотоуѓивото право државата сама да го одредува тој идентитет), следи дека државите имаат еднаква правна слобода при изборот на своето име. Оваа слобода не е ограничена (види Хенкин и др. (3)) со важечките норми на меѓународното право и постојната практика. Оттука следи дека државите немаат ексклузивни права над имињата. Овој заклучок важи и за изборот и користењето на локалните имиња. Од гореизнесеното произлегува дека ниту грчкиот став за наводните македонски територијални претензии кон Грција, кое името Македонија го имплицира, ниту тврдењето дека Грција има исклучително право на користење на името "Македонија", немаат заснованост во меѓународното право.

(продолжува)

ProMedia
hpstore
...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi,
telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...
PRODAŽBA I SERVIS
tel. 02/ 3215980
ProMedia